

Nr 203.

Av herr **Lindhagen**, om kontroll å den sociala arrendelagstiftningens effektivitet.

Den vid förra riksdagen antagna sociala arrendelagstiftningen inlåter sig liksom den tidigare icke på någon kontroll över lagens tillämpning. Denna omtanke är fortfarande verkningslöst lagd på den svagare parten, som skulle skyddas. Såsom förnimmes från orterna, kommer lagen mångstädes icke till någon tillämpning. Kontrakt äro ock ofta olagliga. Om en arrendator söker stå på sin rätt eller framföra klagomål, äventyrar han ofta att icke tilldelas arbetsförtjänst eller kan emotse uppsägning. Det är också klart, att det måste förhålla sig på det sättet.

Likaledes är uppenbart, att jordägarna genom formuleringen av arrendekontrakten kunna fritt undgå bestämmelsen om minimiareal. Såsom blivit upplyst, utarrenderar man på sina ställen för ändamålet endast en del av jordbruket samt låter arrendatorn bruka den återstående åkern liksom ängs- och hagmark utan kontrakt. Lagen är med ett ord i själva verket komplett oduglig, om jordägare önska kringgå densamma.

Jordkommissionen föreslog en lagstiftning om en statsorganisation för sociala jordfrågor. Denna skulle äga utöva kontroll i mån av behov, och blotta hotet härom borde verka mäktigt till lagens efterlevnad.

Enligt uppsiktslagen skola upprättas jordbrukskommissioner. Åt dessa kunde provisoriskt uppdragas att utöva även någon kontrollverksamhet på arrendelagens efterlevnad. Vid resor i orterna för uppsiktslagens kontrollerande ligger det nära till hands, att kommissionerna samtidigt, efter anmälan eller annorledes, även kunde taga stickprov på arrendelagens tillämpning och i lagen få någon befogenhet att i det speciella fallet och androm till varnagel påkalla upprättandet av ett laga kontrakt.

Det förefaller, som om man vid stiftandet av en sådan lag måste intressera sig även för lagens effektivitet. För denna uppfattning uttalade sig inom utskottet endast herrar Lindhagen och Hage. Utskottet trodde, att kontrollen skulle bli »av synnerligen omfattande art», och därför fick lagen hellre vara oduglig. Det förra behöver dock icke alls bli förhållandet med ovan förordade stickprov utan extra kostnad. I Finland ansågs kontrollen vara en sådan huvudsak, att där föreskrevs till och med, att varje kontrakt skulle granskas och godkännas.

Det hemställas,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära övervägande av sådant tillägg till den sociala arrendelagstiftningen, att någon kontroll å lagens tillämpning utan omfattande kostsamma anordningar må kunna på ovan angivet sätt genom jordbrukskommissionerna eller annorledes åstadkommas.

Stockholm den 21 januari 1928.

Carl Lindhagen.